

EVOLUCIÓ DELS
PRENOMS D'INFANTS A
TRAVÉS DELS LLIBRES
SACRAMENTALS DE
BAPTISMES DE LA
PARRÒQUIA DE
SANT CELONI
(1568-1577; 1668-1679; 1785-1794)

JUDITH RAURELL I SALVADOR

Per tal de realitzar l'estudi de l'evolució dels prenomes d'infants, m'he dirigit a l'arxiu parroquial de Sant Celoni, on trobem tots els llibres sacramentals –naixements, òbits i esposalles– a partir de 1568 fins a final del segle XIX.

Per poder veure aquesta evolució he anat anotant els prenomes dels infants de Sant Celoni i n'he fet tres parts, centrades en els anys de fi de centúria, amb un total de 1.500 partides baptismals extretes.

1. RESULTATS

Prenent com a més importants els que tenen més de 10 repeticions:

–Prenoms dels infants de sexe masculí batejats entre 1568 i 1577. Casos avaluats: 261.

Joan	70	26,8 %
Pere	41	15,7 %
Bernat	19	7,2 %
Antoni	16	6,1 %
Miquel	14	5,3 %
Jaume	12	4,5 %
Francesc	12	4,5 %
Nicolau	10	3,8 %
	194	74,3 %
altres	67	25,6 %

–Prenoms d’infants de sexe femení batejats entre 1568 i 1577. Casos avaluats: 239.

Margarida	29	12,1 %
Joana	28	11,7 %
Maria	22	9,2 %
Elionor	22	9,2 %
Elisabet	21	8,7 %
Anna	16	6,6 %
Caterina	15	6,2 %
Antiga	12	5,0 %
Paula	11	4,6 %
	176	73,6 %
altres	63	26,3 %

–Prenoms dels infants de sexe masculí batejats entre 1668 i 1679. Casos avaluats: 259

Joan	53	20,4 %
Pere	38	14,6 %
Francesc	35	13,5 %
Josep	17	6,5 %
Jaume	15	5,7 %
Jeroni	12	4,6 %
Pau	10	3,8 %
Restes	180	69,4 %
	79	30,5 %

–Prenoms dels infants de sexe femení batejats entre 1668 i 1679. Casos avaluats: 241.

Maria	92	38,1 %
Margarida	27	11,2 %
Maria + prenom	17	7,0 %
Teresa	16	6,6 %
	152	63,0 %
altres	89	36,9 %

–Prenoms dels infants de sexe masculí batejats entre 1785 i 1794. Casos avaluats: 240.

Josep	41	17,0 %
Joan	36	15,0 %
Martí	14	5,8 %
Pau	13	5,4 %
Francisco	13	5,4 %
Francesc	13	5,4 %
Anton	12	5,0 %
Pere	11	4,5 %
	153	63,7 %
altres	87	36,2 %

–Prenoms dels infants de sexe femení batejats entre 1768 i 1794. Casos avaluats: 260.

Maria	95	36,5 %
Maria + prenom	20	7,6 %
Francisca	19	7,3 %
Antònia	17	6,5 %
Rosa	15	5,7 %
Teresa	12	4,6 %
Josefa	12	4,6 %
Margarida	11	4,2 %
	201	77,3 %
altres	59	22,6 %

2. COMENTARIS

Per segles, en el XVI hi ha un predomini clar de Joan, seguit de Pere a certa distància.

Quant a les nenes, no predomina un sol nom, tot i que Margarida és el més triat; els que el segueixen són també els més usuals durant aquest segle.

Tot i que han perdut en nombre, durant el segle XVII, Joan i Pere continuen al cap d'amunt de la llista de prenom masculins. Cal notar la forta pujada del prenom Francesc, en tercer lloc, i, també, de Josep, que el segueix. Pel cas de les nenes, Maria, i compostos de Maria, és el nom més popular entre elles, en detriment de Margarida, que manté el seu

nombre, i sobretot de Joana, que quasi desapareix. El nom femení que apareix com a novetat, i amb èxit, és Teresa.

Al XVIII, el prenom Josep es col·loca en primer lloc, i molt a prop Joan. Pere decau en el seu ús, i la resta disten força dels dos primers. En el cas femení, Maria, i compostos de Maria, continuen sent els més utilitzats, a una distància abismal de les seves perseguidores. Cal destacar l'aparició del prenom Francisca, en tercera posició, i la desaparició durant aquest període de la forma catalana Francesca –cosa que en la part masculina no passa, ja que conviuen les dues formes–.

3. RESUM

El prenom Joan és fort durant els segles XVI i XVII, però va perdent força en el XVIII, en què el prenom Josep l'avantatja de ben poc. Veiem, però, que es va produint un decreixement gradual d'aquest. També es constata que el prenom Pere, molt popular en els segles XVI i XVII, queda en segon terme durant el XVIII. Cal destacar la forta pujada, també, del prenom Francesc, XVI-XVII, i les formes Francisco/Francesc en el XVIII, que conviuen amb igual nombre de repeticions.

En els casos dels prenomns femenins Maria pren amb força el relleu de Margarida i Joana del segle XVI. Cal destacar la desaparició del prenom Joana en els segles XVII i XVIII, i el fort descens també d'altres prenomns com Elionor, Elisabet, Anna/Caterina, Antiga i Paula, a favor de: Maria + prenom, Teresa, Francisca, Antònia, Rosa i Josefa.

A tall de conclusió cal destacar la forta presència de Joan durant els tres períodes, la desaparició de Pere en favor de Josep, que pren el primer lloc durant el segle XVIII, no molt allunyat de Joan. I l'explosió del prenom Maria en detriment del de Margarida, segons els 1.500 casos estudiats.

4. PRENOMS DOBLES

Per tal de no incórrer en un error, de la quantitat de noms amb els quals foren batejats els infants durant cada període estudiat, he utilitzat solament el primer nom amb què foren inscrits en el llibre baptismal. Durant el segle XVI, el capellà no feia cap mena de senyal per marcar l'existència de prenom doble, però comença a fer-se durant els segles XVII i XVIII, cosa que facilita una mica més la tasca de recollició –la

forma que utilitza el capellà per fer les separacions és mitjançant guions o comes—.

5. GRAFIES AMB LES QUALS SE'NS PRESENTEN ELS PRINCIPALS NOMS DE NENS

JOAN:	Joan, Johan, Juan, Joan Batista o Baptista.
JOSEP:	Josep, Joseph, Joseff, Josef.
PERE:	Pere, Pera, Pere Nolasco.
BERNAT:	Bernat, Barnat, Bernardí.
ANTONI:	Anthonio, Antoni, Anthoni, Anthony, Atoni, Toni, Anton.
MIQUEL:	Miquel, Michel, Miqell, Miquell, Miguel.
JAUME:	Jaume.
FRANCESC:	Francesch, Francesh, Francesc, Francisco.
NICOLAU:	Nicolau, Niquolau, Nycollau, Nicholau.
JERONI:	Hieronyen, Hyeronim, Hieronim, Hyeroni, Hieronym, Hyeronym, Gironi, Hierony, Geroni, Jeronim, Hieroni.
PAU:	Pau.
MARTÍ:	Martí.
RAFEL:	Raphel, RRaphel, Reppel, Raphal, Raphael, Rafel.

Aquí és de remarcar la grafia polèmica d'aquest nom. Cal destacar que la forma AE llatina, en època medieval fou transformada (fonèticament, no gràficament) en E pels monjos. Per tal de senyalar la contracció, a la part superior de la forma AE hi col·locaven un guionet.

6. NOMS A DESTACAR COM A EXCEPCIONS —PER LA SEVA INUSUALITAT—.

Monferràs, Erasme, Baltasar, Llätzer, Llorenç, Judas, Salvi, Domènec/Domingo, Gil, Caralt, Montserrat, Jordi, Policarpi, Mirthael, Craspi, Carlos, Cayetano, Cebrià, Alex, Aleix, Rainier, entre d'altres.

7. GRAFIES AMB LES QUALS SE'NS PRESENTEN ELS PRINCIPALS NOMS DE NENES

MARIA:	Maria, Mariana, Mariona, Marianna, Mariagna.
MARGARIDA:	Margarida.
JOANA:	Joana, Johana, Joanna, Juana.

ELIONOR:	Elionor, Leonor, Alionor, Alienor, Elianor, Eleonor, Helionor, Allienor, Alior.
ELISABET:	Elizabet, Elisabet, Alisabet.
ANNA:	Anna, Agna, Agnna, Annes/Agnes.
CATERINA:	Catharina, Catherina, Catarina, Chaterina, Caterina.
ANTIGA:	Antiqua, Antigua, Antiga.
PAULA:	Paula.
TERESA:	Teresa, Tresa, Theresa, Theres.
FRANCISCA:	Francisca, Francischa.
FRANCESCA:	Francesca, Fransesa, Francesqna, Francescha.
ANTÒNIA:	Antonia, Anthonia.
ROSA:	Rosa.
JOSEFA:	Josepha, Joseph.

8. NOMS A DESTACAR COM A EXCEPCIONS

Marina, Martina, Florença, Vicenta, Beneta, Càndia, Arcàngela, Cristina, Rosalia, Eugènia, Casilda, Cecília, Peronella, Llorença, Violant, Praxedis, Esther, Encarna, Tecla, Monferrada, Fransina, Bàrbara, Victòria, Mònica, Marta, Serafina, Severa, Clara, Caldònia/Saldònia, entre d'altres.

Cal destacar la traducció femenina de Rafel per Raphaela.

9. DADES OBTINGUDES DEL BUIDATGE DE LES FONTS

Nombre de repeticions dels noms referents als nens –per ordre de major a menor–, per segles.

1568-1577:

Joan /70/; Pere /41/; Bernat /19/; Antoni /16/; Miquel /14/; Jaume i Francesc /12/; Nicolau /10/; Jeroni /8/; Bartomeu /7/; Benet /5/; Gabriel, Antic i Llätzer /4/; Onofre, Feliu, Esteve, Sagimó i Martí /3/; Rafel, Salvi, Josep, Rayner, Llorenç i Guillem /2/, Pau, Salvador, Mirthael, Marc, Climent, Mari, Aufrani i Monferrat /1/.

1668-1679:

Joan /53/; Pere /38/; Francesc /35/; Josep /17/; Jaume /15/; Jeroni /12/; Pau /10/; Miquel i Antoni /7/; Rafel, Fèlix i Francisco /6/; Bartomeu /5/; Esteve, Benet i Tomàs /3/; Cosme, Bonaventura, Silvestre, Bernat, Martí, Narcís, Sagimó, Isidro i Monserrat /2/; Mariano, Sebastià, Valentí, Dionís, Jacinto, Jordi, Agustí, Salvi, Guillem, Maurici, Simón, Salvador, Grau, Alex, Ramon /1/.

1785-1794:

Josep /4/; Joan /36/; Martí /14/; Pau i Francisco /13/; Anton /12/; Pere /11/; Esteve i Jaume /9/; Tomàs /7/; Sagimó, Bartomeu i Bonaventura /5/; Enmanuel, Ramon, Salvador, Domingo /4/; Fèlix i Agustí /3/; Sebastià, Joaquim, Guillem, Miquel, Vicenç /2/; Proget, Bienvenido, Llorenç, Bernat, Grau, Narcís, Gil, Mateu, Fidel, Andreu, Lluçia, Aleix, Magí, Gaspar, Isidro /1/.

Nombre de repeticions dels noms referents a les nenes –de major a menor–, per segles:

1568-1577:

Margarida /29/; Joana /28/; Maria i Elionor /22/; Elisabet /21/; Anna /16/; Caterina /15/; Antiga /12/; Paula /11/; Francesca /9/; Magdalena i Florença /5/; Agna /4/; Angela, Antònia, Jerònima, Fransina, Eulàlia, Eulària /3/; Peronella, Salvadora, Isabel i Elena /2/; Violant, Eufрасina, Eufragnia, Ester, Lluïsa, Esperança, Rafela, Encarna, Càndia, Beneta, Marina, Madrona, Romana, Eufrània /1/.

1668-1679:

Maria /92/; Margarida /27/; M^a + compost /17/; Teresa /16/; Caterina /9/; Eulària i Paula /7/; Francisca, Magdalena i Anna /6/; Jerònima /4/; Elena, Esperança, Susanna, Agnès /3/; Elisabet, Gertrudis, Salvadora, Madrona i Felícia /2/; Tomasa, Francesca, Serafina, Celdònia, Arcàngela, Martina, Jorana, Peronella, Clara i Cecília /1/.

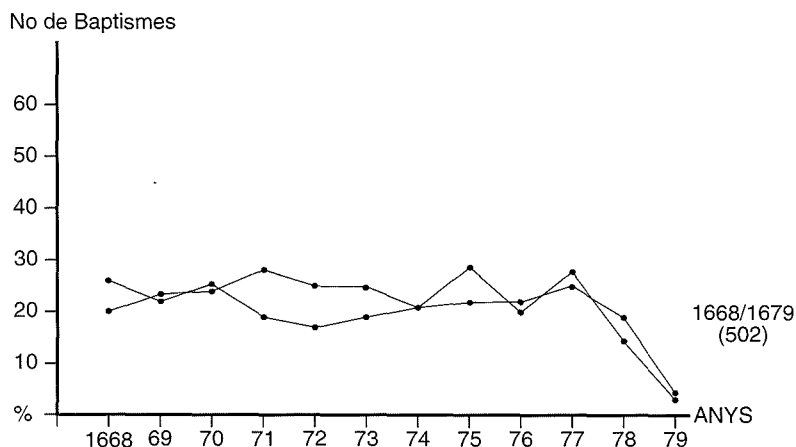
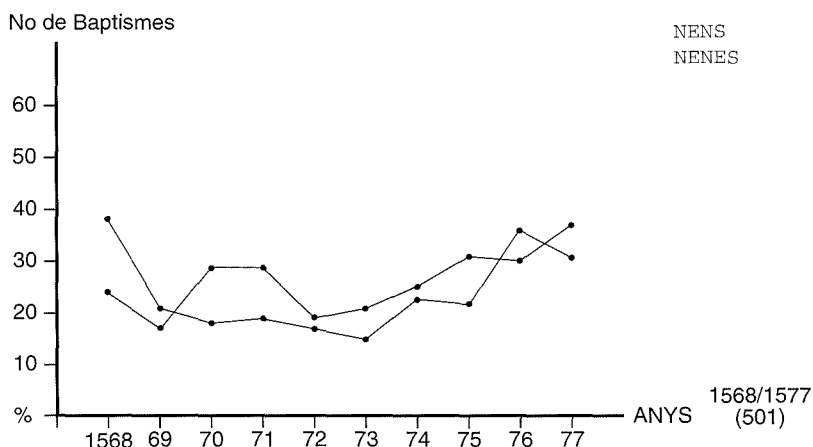
1785-1794:

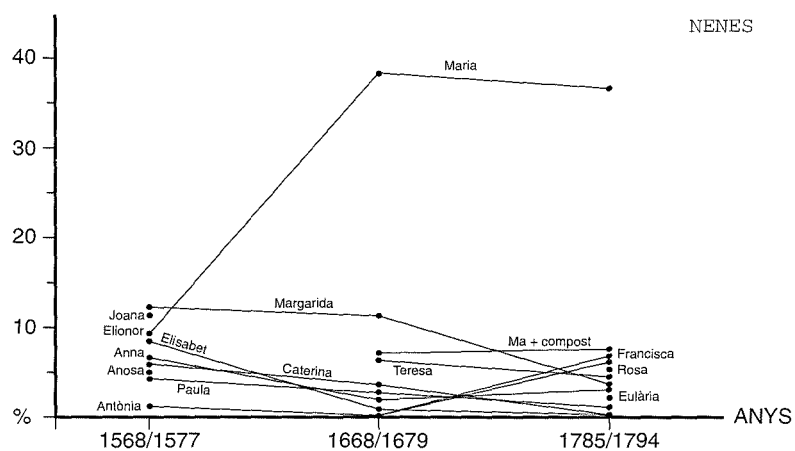
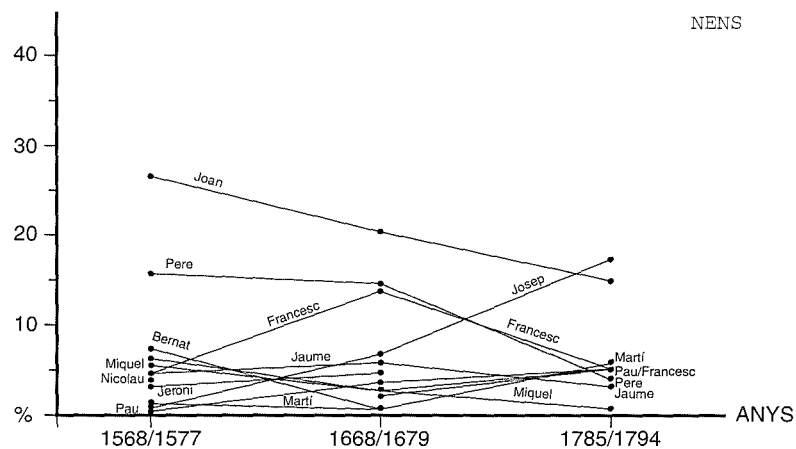
Maria /95/; M^a + compost /20/; Francisca /19/; Antònia /17/; Rosa /15/; Teresa i Josepa /12/; Margarida /11/; Anna /9/; Eulària /7/; Magdalena /4/; Isabel i Paula /3/; Narcisa, Esperança, Rita, Gertrudis, Clara, Càn-

dia, Caterina, Tecla i Raimunda /2/; Tomasa, Agustina, Marina, Úrsula, Cristina, Llàlúcia, Agnès, Madrona, Elisabet, Martina, Brígida i Matilde /1/.

Comentari a les xifres: Podem apreciar que durant tots aquests períodes la variació nominal és extensa, tant en nens com en nenes, tot i que hi ha uns quants noms que són els capdavaners i amb més nombre de repeticions. Tal com he comentat amb anterioritat, el meu estudi solament inclou el primer nom de l'infant, ja que si no fos així la varietat nominativa seria més àmplia i rica.

10. GRÀFIQUES D'EVOLUCIÓ DELS PRINCIPALS NOMS

11. CONCLUSIONS FINALS

Tal com m'havia proposat a l'hora de fer el treball, el meu estudi està basat en un total de 1.500 partides extretes dels llibres de Baptisme pertanyents a la Parròquia de Sant Celoni. S'ha de fer un petit comentari a aquests llibres: en un primer moment, sobretot durant el primer període estudiat, la gran majoria de partides baptismals pertanyien a nens batejats a la Parròquia de St. Martí de Pertegàs, i pocs a la Parròquia de Sant Celoni. Durant el segon període, els bateigs s'anaren alternant en les dues parròquies, ja que, per la diferent grafia, sembla que eren dos vicaris els anomenats –un per a cada parròquia– i que els llibres estaven en una de les dues parròquies i un dels capellans –potser el de Pertegàs– es desplaçava per inscriure els nens que batejava. I en el tercer període, el lloc d'inscripció i bateig de l'infant era ja definitivament la Parròquia de Sant Celoni.

Pel que fa a la lectura de les partides, cal dir solament que pels distints tipus de grafies, podem anar veient l'evolució de l'escriptura, des de la més difícil del primer període a la més neta i clara de l'últim. Penso també que, en totes les que jo he treballat, el mossèn que escrivia la partida tenia molta cura d'indicar-nos totes les dades referents a l'infant, els seus pares i els seus padrins –d'on provenien, quin era el seu ofici–. També cal destacar que, a partir del segon període, trobem especificats nens fills de pares incògnits, i en el tercer període els bateigs d'urgències, i sobretot que s'indica una adopció.

Ja pròpiament dins l'estudi dels antropònims, destaca la variació nombrosa d'alguns noms.

En el buidatge de les partides, per anys i mesos, que adjunto en l'annex de la documentació, podem apreciar que en un mateix mes un nom pot estar escrit de dues o més maneres diferents.

Quant a la quantitat de noms amb què són distingit els infants, podem veure que un nen en té 1 o 2, però en rars casos 3. En el segon i el tercer període, la quantitat normal de prenom que porta un infant és de 3, tot i que en alguns casos podem trobar-ne 5 o 2 per infants nascuts de pares incògnits.

A què obeeixen aquests prenom? El primer és el propi de l'infant, el segon –la majoria de vegades– és el del padrí o la padrina, i en tercer lloc el nom del rector que l'ha batejat, i en el cas de les nenes de la mare o l'àvia.

Pel que fa a la demografia, apreciem que està molt equilibrat el naixement de nens i nenes en tots tres períodes, i que aquests naixements augmenten una mica en l'últim període. La quantitat de naixements més important es produeix entre maig i octubre, ja que les partides d'aquests períodes són més nombroses.

Fets a remarcar: el patró de la serralada del Montseny és Sant Segimó. Els noms de les parròquies que existien a Sant Celoni són: Sant Martí de Pertegàs, l'església de Sant Celoni –dedicada a Sant Celoni–, l'ermita de Sant Ponç, etc.

Un altre punt rellevant és la importància de la comanda de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem i la Universitat, formada pels prohoms de la vila.